

Matevž Grilc

Za manjšino je smrtno hočejo le svoj mir

Upokojeni odvetnik iz Celovca sodi med najmarkantnejše osebnosti slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem

Darka Zvonar Predan

Pred 40 leti je v Celovcu ustanovil svojo odvetniško pisarno, ki se danes imenuje Grilc Vouk Škof. Med letoma 1976 in 1995 ter 2005 in 2009 je predsedoval Narodnemu svetu koroških Slovencev (NSKS), krovni organizaciji katoliško usmerjenega dela narodne skupnosti. Zdaj podpisuje novo civilno pobudo koroških Slovencev SKUP, katere motor je njegov zet, odvetnik Rudi Vouk.

Povejte kaj o svojem otroštvu, kako vas je oblikovalo?

"Sem sin majhnega kmeta izpod Pece, najmlajši med osmimi otroki, kar je bila zame gotovo prednost. Predniki izhajajo iz obmejnih krajev, tudi iz Črne. Mama je bila rojena v Vzhodni Nemčiji, v slovenski knapovski družini. V šolo ni hodila, znala je malo brati, pisati ne. Pri meni se je zapletlo že z rojstnim dnem, kaplan je določil, da sem rojen 21. septembra, ne nekaterih dokumentih piše 6., na koncu je obveljal 7. september. V ljudsko šolo sem hodil v bližnjih Libučah pri Pliberku, te šole ni več, ukinili so jo zaradi premajhnega števila otrok, takrat pa nas je bilo še veliko. Ker so me poslali v šolo prezgodaj, na meji šestega leta, se je pokazalo, da še nisem dovolj zrel - in sem moral domov. Bil sem užaljen, ker sem rad hodil v šolo, a leto navrh se je vse uredilo."

Se iz tistih časov spominjate kakšnih konfliktov med slovensko in nemško govorečimi?

"Seveda se. To je bil v Avstriji še čas obveznega dvojezičnega šolstva. Od doma nismo znali nemško, le kdo bi nas naučil, v šoli smo se, vsaj zase lahko to rečem, jezika hitro naučili, učitelji pa so nam začeli prigovarjati, naj se učimo samo nemško. To je bil čas organiziranja šolskih štrajkov, po sprejetju avstrijske državne pogodbe, v letih 1956, 1957 je namreč spet oživela skrajna desničarska organizacija Heimatdienst s svojimi težnjami po etnično čisti Koroški - in njena prva zahteva je bila, da se odpravi obvezno dvojezično šolstvo. Sam sem takrat, leta 1957, desetleten, že šel v slovensko gimnazijo v Celovec. Za to je bil zaslužen kaplan iz Pliberka, ki je moji mami vztrajno prigovarjal, da me mora poslati v slovensko gimnazijo. Od doma nisem hotel za nobeno

o nevarno, da ljudje

Dr. Matevž Grilc je končal študij prava na Dunaju leta 1971. Zvezni kancler Bruno Kreisky mu je ponudil službo v diplomaciji, a jo je zavrnil in se z ženo Marjano, s katero je že imel dva majhna otroka, ki sta živela pri babici na avstrijskem Koroškem, vrnil domov.

Leta 1972 je začel delati kot odvetniški pripravnik v pisarni dr. Janka Tischlerja v Celovcu in tam ostal sedem let. Julija 1979 je odprl svojo odvetniško pisarno. Kasneje so se mu pridružili nečak dr. Ronald Grilc, zet mag. Rudi Vouk in dr. Maria Škof. Danes je njihova odvetniška družba s pisarnami v Celovcu, Gradcu, Ljubljani in na Dunaju ena najprepoznavnejših.

ceno, a so doma za čuda vztrajali. Tako sem se, še otrok, znašel v Celovcu. Stanoval sem v dijaškem domu Mohorjeve in enkrat na mesec, če sem imel srečo, šel domov."

Seveda se je pokazalo, da je bila slovenska gimnazija zelo dobra poteza?

"To pa. Ustanovili so jo prav tistega leta, ko sem se vpisal, 1957, bil sem v prvi generaciji njenih dijakov in še danes se spomnim njegove ustanovitelja, dr. Joška Tischlerja, kako je stal ob sprejemnih izpitih nad vhodom in gledal, koliko dijakov bo prišlo. Prišlo nas je 101, kar je bilo lepo število za začetek šole, ki so ji toliki nasprotovali."

Je pa res tudi, da sta se dr. Tischler in njegov krog za ta rezultat zelo trudila, profesorji so hodili po koroških domovih in nagovarjali ljudi za vpis.

"Pa duhovniki in šolske sestre tudi. Vedeti je treba, da je avstrijska oblast gimnazijo dopustila v pričakovanju, da ne bo zaživela. Dr. Tischler je hotel, da bi bila učna jezika slovenski in nemški, oblasti pa so rekle, ne, samo slovenski, misleč, da bo tako šolo lažje uničiti, ker ne bo dovolj prijav. Dijaki smo seveda čutili ta pritisk, iz doma v Mohorjevi, kjer smo živeli, smo hodili v šolo v spremstvu policije, ker so nas nasprotniki manjšine napadali. Pouk smo imeli vsa leta popoldne, ker na nemški gimnaziji, kjer smo gostovali, dopoldne ni bilo prostora za nas. Svoje poslopje je namreč slovenska gimnazija dobila šele leta 1975."

Vas pa so prav te razmere utrdile v slovenstvu?

"Predvsem je k temu prispevalo življenje v dijaškem domu. Njegov vodja, dr. France Cigan, duhovnik, begunec iz Slovenije, nas je vzgajal v duhu narodne zavesti. Nismo le pripravljali iger in peli, ampak ustanovili tudi Dijaško zvezo, s čimer se je, ko sem jih imel kakšnih petnajst, že začelo moje politično udejstvovanje. Zato sem prepričan, da je takšno organizirano delovanje, od kulturnega do političnega, najmanj enako pomembno kot šola. Vsekakor sem bil v času okrog mature, leta 1965, že zelo vključen in sem se kot predsednik Dijaške zveze v okviru Narodnega sveta koroških Slovencev in takratne politike pogajal, da bi eden naših kandidiral za Ljudsko stranko v deželni zbor na izvoljivem mestu. Nam mladim, ki smo bili politično ozaveščeni, vključevanje v večinske stranke sicer ni najbolj ustrezalo, hoteli smo, da bi Slovenci nastopali samostojno in zaupali v lastno moč, ampak do te kandidature potem tako in tako ni prišlo, ker je v Ljudski stranki prevladalo nemško nacionalistično stališče, da Slovenec ne more v deželni zbor. V zadnjem trenutku smo potem kandidirali lastnega kandidata v okviru Koroške enotne liste in dobili kar precej glasov. Potem sem šel k vojakom in nato študirat na Dunaj."

Je bila odločitev za pravo težka?

"Sploh nisem vedel, kaj bi izbral. Lahko bi študiral vse, samo medicina me ni zanimala. Za pravo sem se odločil, ker je to ustrezalo mojim političnim interesom. Marjana, moja bodoča žena, je šla z menoj na Dunaj in delala, da sem lahko študiral."

Slovenska mladina na Dunaju je bila takrat seveda zelo politično aktivna.

"To pa. Leta 1968 smo bili že tako organizirani, da smo odvolili dr. Valentina Inzka starejšega z mesta predsednika NSKS, ker se je v konfliktu, ki smo ga imeli študentje z rektorjem slovenskega študentskega doma Korotan zaradi njegove pretrde discipline, postavil na rektorjevo stran. Potem je postal predsednik NSKS dr. Reginald Vospernik, ki pa tudi ni bil čisto po naši volji."

Zakaj pa on ne?

"Ker smo hoteli tesnejše stike s Slovenijo. Z njo do leta 1968 skorajda nismo imeli stikov, kar je bila posledica povojne situacije. Ta je bila za koroške Slovence dramatična, saj je Jugoslavija po vojni dolgo vztrajala, da bo Koroška ključena k njej, zato je preprečevala vsakršno pametno politiko koroških Slovencev. Joško Tischler je hotel že leta 1945 kandidirati v deželni zbor in zagotovo bi mu uspelo, vendar je Jugoslavija zavzela odklonilno stališče, češ da bi s tem priznali obstoječe meje, zato se je Tischler umaknil. Leta 1949 se je ravno zaradi te situacije, ko se je videlo, da ne bo sprememb in da bo meja ostala, ustanovil NSKS, medtem ko je Zveza slovenskih organizacij, ZSO, takrat še Osvobodilna fronta, vztrajala na jugoslovanskih pozicijah do leta 1955. Ta čas je bil odločilen in v njem ima korenine današnja razcepljenost koroških Slovencev. Jugoslovanska politika je vedno vplivala na situacijo koroških Slovencev in jo določala. ZSO se je pod njenim vplivom potem vključila v avstrijske stranke, najprej v nevljavno komunistično, potem v vplivno socialistično."

Bombni atentat v Velikovcu je bil povsem depasiran in nam je zelo škodil

■

izvira znamenita Tischlerjeva izjava na nekem sestanku v Sloveniji: 'Veste, mi nismo tako črni, kot vi mislite, in ne tako rdeči, kot bi vi radi.' Tedaj so nam v Sloveniji končno priznali, da je NSKS najmočnejša manjšinska organizacija, saj smo pokrivali dve tretjini koroških Slovencev. Tischler me je leta 1976 določil za naslednika ..."

Gotovo vam je bilo, komaj 29-letnemu, težko stopiti v njegove čevlje - in to v tako hudih razmerah?

"Drži. Razmere so bile res hude. Dokler niso prišli s slovenske gimnazije prvi maturantje, je bilo na Koroškem razmeroma mirno, saj slovenske inteligence tako rekoč ni bilo, sploh mlade ne. Ko smo začeli dodajati slovenska imena na napise slovenskih vasi, pa smo zbudili spečega zmaja. Zakon, po katerem bi morali na Koroškem postaviti 205 dvojezičnih

napisov - zanj sta se dogovorila takratni koroški deželni glavar Hans Sima in predsednik slovenske vlade Stane Kavčič - je začel veljati leta 1972 in kancler Kreisky je na izvedbo pristal, toda nasprotniki so v nekaj nočeh table s slovenskimi napisi uničili, medtem ko je policija to mirno gledala. Ko je Kreisky nato obiskal Koroško, so ga tukaj grdo zmerjali in mu skoraj prevrnili avto, kar je nanj tako vplivalo, da je izvajanje zakona zadržal. Odletel je tudi deželni glavar Sima, na njegovo mesto je prišel novi, Leopold Wagner, ki je sovražil Slovence."

Čeprav je bil socialdemokrat?

(Nasmeh.) "V tem ni bilo med levimi in desnimi nobene razlike. Spomladi 1976 je bilo naših pogajanj s Kreiskim, pri katerih sem sodeloval, konec, Kreisky nas je obvestil, da ne zdrži pritiska s Koroške, ki zahteva štetje slovenske manjšine. Poleti je bil zakon o narodnostnih skupnostih, ki je zahteval štetje, zunaj in odločili smo se za bojkot. Južni Tiroolci so nas na osnovi svojih izkušenj prepričevali, naj štetje dovolimo, češ, če se ugotovi, da število pripadnikov manjšine upada, mora država še posebej podpreti narodno skupnost, mi pa smo bili trdno prepričani, da bi v našem primeru to pomenilo smrt manjšine. Organizirali smo velike demonstracije, zbralo se je nekaj tisoč ljudi, imeli smo močno podporo tudi nemško govorečih, nekateri iz naših vrst pa so šli tako daleč, da so uporabili razstrelivo. To je bila po eni strani posledica obupa ..."

Po drugi pa je najbrž vlekel zgled iz Južne Tirolske, kjer so pred tem pokale bombe?

"Točno. Južni Tiroolci so z bombami izsilili internacionalizacijo svojega problema, pač po načelu slaba novica je dobra novica, ker se sliši. Da je internacionalizacija recept za rešitev našega problema, smo menili tudi mi. Jugoslavija nas je sicer podpirala moralno ..."

No, pa tudi s kakšno bombo, mislim seveda na tisto, ki sta jo v Domovinskem muzeju v Velikovcu leta 1979 nastavila sodelavca Udbe iz Slovenije Luka Vidmar in Marina Blaj.

"To je bil edini bombni atentat, ki je bil res povsem depasiran in nam je zelo škodil."

Še ni tako strašno dolgo, ko ste morali tudi v Sloveniji pojasnjevati, da osebno niste imeli prstov vmes in da tudi niste bili sodelavec Udbe. Kako to, da, ste se znašli, politik krščansko-demokratične, torej za tedanji jugorežim nezaželene desne opcije, na seznamu sodelavcev tajne politične policije?

"Ni skrivnost, da je bil na celovškem generalnem konzulatu v času Jugoslavije vedno konzul udbaš, ki je poročal mimo Ljubljane, prek ambasade na Dunaju, v Beograd. Tudi o meni. Iz zanesljivega vira vem, da je dunajsko veleposlaništvo celo spreminjalo ta poročila za Beograd v moj prid. To je bil čas, ko sta bili z bombami na Koroškem povezani dve skupini, ena je bila brez dvoma pod vplivom vaše Udbe, druga pa sploh ne. S prvo nisem imel nič, o početju druge sem bil v marsičem informiran. Mene je ob vsaki priložnosti, ko je počilo, zasliševala policija, ker so menili, da organiziram te akcije, kar pa ni bilo res. Res je bilo le, da sem imel za početje te druge skupine koroških Slovencev, ki pa niso bili poveza-

Matevž Grilc

Foto: Vincenc Gotthardt

Grilčevo odvetniško pisarno je že od vsega začetka odlikoval boj za pravice slovenske manjšine, je pa Grilc že prej kot odvetniški pripravnik sodeloval v številnih tovrstnih postopkih. Med najodmevnejšimi je bil kazenski postopek proti štirim mladim Seljanom, ki so novembra 1976 iz protesta proti preštevanju manjšine odtujili volilno skrinjico in jo zažgali. Grilc je gradil njihovo obrambo pred dunajskim sodiščem na političnem argumentu, da se narodna skupnost brani upravičeno. Dva dni pred spominsko komemoracijo v čast 13 selskim žrtvam, ki so jih pod nacizmom obglavili na Dunaju, je avstrijski predsednik Rudolf Kirchschläger ukinil kazenske postopke proti štirim Seljanom.

ni z Udbo, določeno razumevanje, saj je tedaj dejansko šlo za biti ali ne biti, za vprašanje, ali bo slovenska narodna skupnost preživela, in politično so te akcije imele določen učinek. O velikovski bombi nisem vedel nič, počila pa je v najbolj neprimernem času, septembra 1979, ko so bili naš bojkot preštevanja manjšine in demonstracije že zdavnaj mimo in smo se koroški Slovenci pripravljali na deželnozborske volitve s svojo Koroško enotno listo, KEL, naš glavni kandidat je bil Karl Smolle. Jasno, da nam je velikovška bomba na volitvah zelo škodovala."

Bi lahko rekli, da je bilo vse vaše upiranje raznarodovalni politiki zaman?

"Potem ko je kancler Kreisky, ki se je bal koroških socialistov, se je pa z nami tajno pogovarjal, odločilno klecnil - rekoč, dajte na Koroškem sami urediti manjšinsko vprašanje, morda res, saj so imele vse tri koroške stranke, ljudska, socialdemokratska in svobodnjaška, do nas enako odklonilno stališče, ki ga je narokoval Heimatdienst. Toda brez tistega upiranja Slovenci ne bi preživeli. V osemdesetih, ko je bil kancler Vranitzky, naš Karl Smolle pa državnozborski poslanec, smo potem zaradi dobre konstelacije sil prodrli s svojimi zahtevami po dvojezični trgovski akademiji, slovenskem programu na avstrijski TV, finančni podpori za dvojezične vrtce in delovanje naših organizacij. Do takrat nas je finančno podpirala le Jugoslavija, resda je vprašanje, enako velja kasneje za Slovenijo, ali vedno najbolj pametno, a vendarle. Za rešitev vseh teh problemov je vstopil naš NSKS celo v svet, torej v organ, ki ga je zaradi pokritja pred mednarodno javnostjo predlagala avstrijska oblast in ki mu je manjšina močno nasprotovala. Pristaši ZSO so mi zato celo zamazali fasado, danes pa je ta organizacija največja zagovornica sveta. Tolkli smo tudi bitko za šole, saj je Heimatdienst postavil zahtevo po ločenih šolah, mi pa smo se tej getoizaciji uprli. S Smollejem sva potem kljub protestom koroških Slovencev pristala na ločitveno število, torej na to, da se ob zadostnem številu prijav k slovenščini oblikuje poseben razred, a še vedno s skupnimi predmeti, kot so glasba, telovadba, če ni dovolj prijav, pa pride v razred dodatni učitelj za slovenščino. Zato so naju skoraj križali, sploh danes, ko je vzdušje Slovincem bolj naklonjeno, pa se potrjuje, da je bila to pravilna odločitev, tudi kar zadeva znanje slovenščine. Vse to je bilo zadnje, kar smo zase izbojevali. Leta 1995, ko sem bil predsednik NSKS, smo tudi zadnjič določili višino podpore manjšinskim ustanovam, od takrat se ta ni zvišala niti za evro, kar pomeni danes najmanj tretjino denarja manj."

Sami ste bili ves čas zagovornik ene same skupne organizacije koroških Slovencev. Zakaj?

"Že v času Jugoslavije nisem imel razumevanja za te naše delitve, saj narodnostno vprašanje ni ideološko, levo ali desno. Žal je bil naš trud zaman; ker bi bila ena sama skupna organizacija močna skupina pritiska, tega predloga niti Jugoslavija oziroma Slovenija niti Avstrija nista bili pripravljene podpreti, saj je lažje izigravati eno organizacijo proti drugi. Konec osemdesetih, ko so formalno v Sloveniji še vladale stare strukture, smo bili še najbližje uresničitvi, saj so se komunisti bali, da bi v primeru osamosvojitve njihova organizacija, ZSO, povsem zmanjkala, a potem je prišla osamosvojitve ..."

Za vas torej prehitro?

(Smeh.) "No, seveda smo je bili veseli. Smo pa takrat preveč pričakovali in nismo upoštevali, da nova mlada država Slovenija potrebuje pomoč sosednje Avstrije. To je tudi dobila ..."

Vi pa ste imeli spet občutek, da ste drobiž v političnih igrah?

"Tako je. Tudi gospodarsko. V osemdesetih so slovenska podjetja izbrala režim, ki ga je omogočal Beograd, in so na Koroškem pod

'pretvezo' pomoči koroškim Slovincem ustanovila veliko mešanih firm. To je bila zmagovita kombinacija za vse, podjetja iz Slovenije so tako izbrala bonus prostotrgovinske asociacije Efta, mi Korošci pa smo profitirali z delovnimi mesti. Po osamosvojitvi so vsa ta podjetja propadla, resnih razmišljanj o alternativah pa ni bilo. Ko je Slovenija pristopila k EU, sem menil, da bi lahko, ker so meje padle, poleg skupnega kulturnega ustvarili tudi skupni gospodarski prostor, ampak to so bile pobožne želje."

Zamisli o eni sami manjšinski organizaciji pa niste opustili?

"Ne. Ko so mi na volitvah NSKS leta 1995 očitali, da mi gre za oblast, ker je bilo najmanj 80, če ne 90 odstotkov koroških Slovencev za skupno organizacijo, sem odstopil, da bi stvar odprl, vendar so bile leve strukture tako močne, da so pritisnile na vlado v Sloveniji, in do skupne organizacije ni prišlo. Edini argument proti združitvi, ki se mi je zdel logičen, je bil ta, da nekateri manjšinci od tega živijo."

Vendar ste se desetletje kasneje, leta 2005, vrnil na čelo NSKS.

"Z današnjega zornega kota je bila najbrž napaka, da sem popustil prigovarjanju, naj se vrnem. Vloga, ki sta jo v prizadevanjih za kompromis s tedanjo Schüsslovo vlado v zvezi z dvojezičnimi napisi igrali takratna slovenska politika in diplomacija, me je privedla do drugega mojega odstopa. Naš NSKS na kompromisu o 142 napisih - ne da bi avstrijska stran dala manjšini možnost javnopravnega zastopstva z določeno avtonomijo - ni pristal, saj smo se opirali na odločbo ustavnega sodišča iz leta 2001 o dvojezičnih napisih v krajih z deseti odstotki slovenskega prebivalstva, kar bi zneslo več kot 300 napisov. Potem so v Sloveniji očitno sklenili, da potrebuje manjšina še eno organizacijo, prišlo je do ustanovitve Sadvnikove Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk, a do kompromisa vseeno ni prišlo, ker so bili avstrijski socialdemokrati iz svoje politične računice proti. Zgodil se je še leta 2011, potem ko je Rudi Vouk dosegel s protestno prehitro vožnjo skozi naselja upoštevanje odločbe ustavnega sodišča, vendar tudi ta kompromis ni ustrezal tej odločbi, saj je postavil mejo z deset na 17,5 odstotka slovenskega prebivalstva. In še tu niso vselej in povsod dosledni, v Pliberku so v skladu z obljubami dodali nove napise, v Žitari vas, kjer je več kot 50 odstotkov prebivalcev za dvojezični napis, pa ga nikakor ne dobijo. Še slabše je pri uradnem jeziku, saj zakonska ureditev omogoča, da imamo koroški Slovenci kar 24 kategorij ljudi z različnimi pravicami v različnih krajih in občinah. V moji občini Škocjan lahko, recimo, uporabljajo slovenščino na občini samo tisti, ki imajo v kraju dvojezični napis, kar je eklatantna kršitev človekovih in manjšinskih pravic. Ne vem, kako so naši pogajalci pristali na take neumnosti."

Na vse to zdaj opozarja civilna pobuda SKUP, ki jo podpirate. Nekateri jo imajo kar za četrto manjšinsko organizacijo, kar je najbrž v nasprotju z vašim prizadevanjem za eno samo organizacijo koroške manjšine.

"SKUP je pobuda, ki je nastala, ker se ni od leta 2011 nič premaknilo. V njej so tako tisti iz NSKS kot oni s partizanske strani, ideologija pri tem ne igra nobene vloge. Motor skupine je Rudi Vouk, na čigar pravne pobude in ekspertize za ureditev manjšinskih problemov v minulih letih nobena manjšinska organizacija ni ustrezno reagirala, zato jih želimo spodbuditi. Mislim, da so te naše organizacije, ki so odraz povojnih razmer, danes preživete, ljudje pa uspavani od trenutnega dobrega vzdušja. Seveda je absolutno pozitivno, da danes s problematiko koroških Slovencev po logiki, kdo nam bolj nasprotuje, v volilnem boju ni več mogoče pridobivati glasov, a to, da nam politika večinskih strank bistveno manj brani razvoj, bi morali sami znati izkoristiti, ne pa da asimilacija nezadržno napreduje. To, da

ljudje hočejo le svoj mir, je smrtno nevarno za narodno skupnost - in bojim se, da smo že na poti, ko bo ostala od manjšine le še slovenska folklor. Dvojezični napisi so seveda psihološko važni, ampak ključna sta šola in gospodarstvo. V gospodarstvu Slovenci skorajda nismo prisotni, banko smo izgubili, zadrugo skušajo zdaj rešiti, od slovenskih podjetij je ostala v bistvu samo še Mohorjeva, s tem bi si morali vsi beliti glavo ..."

Pa šolstvo? Podatek, da je vpis k dvojezičnemu pouku na ljudskih šolah presegel polovico vseh šoloobveznih otrok, vas ne zadovoljuje? Se zavzimate za ponovno uvedbo obveznega dvojezičnega šolstva iz vaših mladih let?

"V resnici se prijavljani otroci samo prva tri leta ljudske šole učijo slovenščino tudi dodatno, četrto leto le še nekaj ur, potem pa tega jezika, razen za otroke zavednih Slovencev, ki se vpišejo na slovenske srednje šole, zanje ni več. V bistvu se torej ne naučijo nič in zato bi bilo slovenščino treba obdržati v šolah tudi na sekundarni stopnji. Zadnjič sem bil v eni naših slovenskih zadrug, dekletke pri blagajni ni znalo nič slovensko - in poslovodja mi je potem povedal, da skorajda ne dobiš vajenca z znanjem slovenskega jezika. Tudi uradnikov, ki bi znali slovensko, skorajda ni - in na vsem Južnem Koroškem je samo še en sodnik, ki zna slovensko. Če je vzdušje res tako dobro, najbrž ne more biti problem, da se slovenščina poučuje tudi na sekundarnih šolah ali da se na dvojezičnem območju vsi spet učijo oba jezika. Slišim, da so se nekateri že začeli zaganjati proti prijavam k dvojezičnemu pouku, češ, saj ta nič ne prinese ... To je nevarna propaganda, sploh ker se nam ni posrečilo ljudem dopovedati, naj vzgajajo otroke, da govorijo slovensko, ker ima slovenščina tudi ekonomski pomen. Tudi iz Slovenije s tem v zvezi ni pravih signalov."

“
Naše organizacije, ki so odraz povojnih razmer, so danes preživete, ljudje pa uspavani od trenutnega dobrega vzdušja
”

Kako vidite Slovenijo?

"Kot državo z odličnimi viri, primerljivimi s švicarskimi, zato bi se morala prav truditi, da se ne bi odlično gospodarsko razvila. Slovenski jezik pa je posebna zgodba, zavest v Sloveniji je v tem pogledu opešala, za mlade ohranitev slovenščine ni merilo, s slovensko kulturo se ne identificirajo in tudi zato v slovenski javnosti naš manjšinski problem skorajda ni prisoten. Tudi v politiki ne, Kučan in Peterle sta bila zadnja politika, ki ju je naš problem zanimal."

Kaj pa avstrijska politika po aferi Ibiza, ki je odnesla vlado?

"Nerazumljivo mi je, da so svobodnjaki na Koroškem v javnem mnenju še pridobili, to pomeni, da ljudje sploh nimajo nobenega občutka za moralo, za prav. Zanje ni svinjarija, da je svobodnjak Strache domnevni ruski bogatašinja v zameno za pomoč stranki ponujal posle z državo, ampak to, da so ga pri tem snemali. Toda, to je pravzaprav vseevropski trend, ljudem je po 75 letih miru očitno postalo dolgčas in bojim se, da se v takšnih glavah in s tem načinom pripravlja kakšna vojna. Če se bo evropska skupnost razbila, bo vsak tvoj sosed spet tekmeč. To danes že izrabljajo Američani, Rusi, vsi, skratka, gre za nevaren razvoj."

Avstrijo čakajo nove volitve, kako se bodo razpletle?

"Ljudska stranka bo dobila večino, razen če se ne bo zgodilo kaj res posebnega, vprašanje pa je, kakšna bo koalicija. Sam mislim, da ne bo sprememb, notranjega ministra Kickla ne bo več, vse drugo pa bo ostalo enako. Koalicija Ljudske stranke z Neosom in Zelenimi je malo verjetna, predvsem zaradi odnosa do migrantov, Kurzeva migrantska politika je namreč brutalna. Danes so migranti prevzeli vlogo, ki jo je prej v volilnem boju igrala manjšina kot skupina, ki jo napadaš, ker se zaradi svoje šibkosti ne more braniti."

Precej slovenske inteligence, ki gre po srednji šoli s Koroškega študirat drugam, se ne vrne. Grilčeva otroka sta ostala, hči, poročena z Rudijem Voukom, je profesorica na višji šoli za gospodarske poklice v Št. Petru, sin finančnik v celovški Mohorjevi, kako bo z vnuki? Ena vnukinja študira na Dunaju pravo, druga za učiteljico, obe se bosta najbrž vrnili, za štiri mlajše vnuke pa se še ne ve, pravi Grilc in doda: "Asimilacija napreduje in nobeno zganjanje politike ne bo pomagalo, če ne bomo ustvarili uspešnih konceptov na gospodarsko-socialnem področju. Recepta pa nimam."

info@geoplin.si
www.geoplin.si

Več energije
za takšno življenje,
ki ga hočemo.

Geoplin. Energiji blizu.

geoplin
Energiji blizu.